

Trong tháng 5 vừa qua, có hai hội nghị đáng ghi nhớ: Hội nghị ADB và Hội nghị OECD. Các nội dung bàn bạc tại Hội nghị lần thứ 35 của Hội đồng thống đốc ngân hàng ADB, vừa kết thúc tại Thượng Hải hôm chủ nhật 12.5, rất đáng suy nghĩ.

cơ bản là không thể để cho môi trường tự nhiên bị tàn phá vì lẽ càng tàn phá môi trường, càng nghèo khó. Bên cạnh đó, các nước phải ý thức rằng thương mại chính là liều thuốc kích thích tăng trưởng và giảm nghèo. Mặt khác, sự tham gia ngày càng gia tăng của lĩnh vực tư nhân là một nhu cầu của quá

sử dụng các cơ chế hợp tác hiện có đồng thời tìm kiếm những phương thức hợp tác cho các quan hệ hợp tác trong các tiểu khu vực; mở cửa khu vực... Cựu tổng thống Philippines, Fidel Ramos, cũng đưa ra đề xuất thành lập Nhóm kinh tế Đông Á (EAEG) bao gồm mọi nền kinh tế Đông Á. Ông giải thích: "Chỉ bằng cách kết hợp thành một nhóm Đông Á gồm một ASEAN 10 nước cộng với ba nước Đông Bắc Á (ASEAN+ 3) mới có thể tạo thành một đồn bầy đủ mạnh để có thể tương quan qua lại với các đối tác thương mại thuộc các khối NAFTA (Bắc Mỹ) và EU". Theo ông Ramos, một nhóm kinh tế như EAEG sẽ giúp các nền kinh tế nhỏ nhất trong ASEAN thêm tính cạnh tranh trên thương trường thế giới.

Càng tàn phá môi trường, càng nghèo khó

DANH ĐỨC

Hội nghị ADB

Trong bài diễn văn bế mạc hội nghị, chủ tịch ADB, ông Tadao Chino, đã nhắc rằng do lẽ 2/3 số người nghèo thế giới đang sống tại châu Á- Thái Bình Dương, thế cho nên, ADB, vốn là định chế phụ trách sự phát triển của khu vực châu Á, có trách nhiệm đặc biệt là hỗ trợ các nước đang phát triển của châu Á trong cuộc chiến chống lại sự nghèo khó. ADB đã và đang thực hiện trách nhiệm này bằng khả năng chuyên môn, tri thức và đồng vốn của mình. ADB sẽ tìm kiếm thêm những đồng vốn bổ sung từ các nhà tài trợ. Tuy nhiên, ADB cũng khuyến cáo rằng tự thân các nước đang phát triển cần tự giúp mình. Để phát triển lâu dài,

trình tăng trưởng và giảm nghèo này. Về phần mình, tới đây ADB sẽ gia tăng công tác kiểm tra xem các hoạt động của ADB có tác động và hiệu quả đến đâu tại các nước. ADB sẽ hỗ trợ các nước trong việc theo dõi và đánh giá quá trình phát triển và giảm nghèo.

Hội nghị còn là diễn đàn đề xuất một số sáng kiến từ các nước. Đáng lưu ý nhất là đề xuất của Chủ tịch Trung quốc Giang Trạch Dân về việc tăng cường hợp tác trong khu vực, gồm các điểm sau: cùng nỗ lực tạo thành một môi trường chính trị dựa trên sự hiểu biết lẫn nhau và quan hệ láng giềng tốt vì lợi ích toàn cục của châu Á; các bên cùng tham khảo nhau trên cơ sở bình đẳng, có qua có lại, và lợi ích hỗ tương;

Nhìn từ Việt Nam

Nhìn từ Việt Nam, những phát biểu của ông Chủ tịch ADB, Tadao Chino, rất đáng lưu ý. Những vụ cháy rừng chưa từng thấy tại U Minh, cơn hạn hán nứt nẻ suốt mấy tháng qua, những bài toán ô nhiễm chưa giải quyết xong (như bãi rác Đồng Thạnh, những dòng kênh đen, các nhà máy chưa di dời....).... càng khẳng định chân lý càng tàn phá môi trường, càng nghèo khó, chứ không thể cứ vịn vào lý lẽ ngược lại vì (càng) nghèo khó, nên (càng) tàn phá môi trường để kiếm sống. Mặt khác, việc ADB tới đây sẽ thiết lập một cơ chế lượng giá những tác động và tính hiệu quả của các hỗ trợ của ADB cho các nước có thể nhìn trong góc độ khác: sẽ không còn chỗ cho các "dự án" như "dự án Mường Tè"...

Các phát biểu của các ông Giang Trạch Dân và Fidel Ramos cũng đầy ý nghĩa, nhất là ý tưởng thành lập một khu mậu dịch tự do ASEAN- Trung Quốc. Nếu như ý tưởng này thành hiện thực, vấn đề đặt ra là chúng ta đã chuẩn bị sẵn sàng cho việc gia nhập đó chưa. Tám tháng trước ngày chính thức thực thi Hiệp định AFTA, có bao nhiêu nhà doanh nghiệp Việt Nam hiểu biết tường tận về những gì sẽ "chia sẻ/ nhận" từ hiệp định này? Con số này không phải là lớn. Thế nhưng, từ hiểu biết đến biết làm lại là một chuyện khác. Có bao nhiêu xí nghiệp của chúng ta có thể cạnh tranh được với các đối tác trong ASEAN? Chuẩn bị với ASEAN đã là như thế, với Trung Quốc như thế nào? Hiện đang có xu hướng xem thị trường Mỹ như một

"vùng đất hứa". 300 nhà doanh nghiệp sẽ được hưởng dẫn khảo sát thị trường này trong năm nay. Đây là một khởi động tốt. Thế còn thị trường ASEAN (và Trung Quốc), những "láng giềng gần" có khả năng chiếm lĩnh sân nhà của chúng ta một sớm một chiều, chỉ nội nhật từ ngày 1.1 năm tới? Đây không phải là "vùng đất hứa" hay sao? Hay đây sẽ là "cơn đại hồng thủy" khi mà giá đường, xi măng, muối... của ta cao hơn thiên hạ gần 1/3?

Chính trong lúc đang cả tin vào một thị trường Mỹ- đất hứa, thì những tin tức về hội nghị các nước công nghiệp phát triển (OECD) đã càng làm cho hiểu rõ nước Mỹ hơn.

Hội nghị OECD

Điều gây sống sởi tại Hội nghị Tổ chức hợp tác và phát triển kinh tế (OECD) vừa kết thúc vào cuối tháng 5 vừa qua tại Paris là việc, trong khi các nước đều cử bộ trưởng thương mại đến tham dự, thì Mỹ đã không cử bộ trưởng thương mại Don Evans hoặc đại diện thương mại Robert Zoellick (được mệnh danh là "sa hoàng của chủ nghĩa kinh tế tự do", do vai trò quyết định trong các thương thuyết của Mỹ với các nước về thương mại song phương) đến dự hội nghị của "câu lạc bộ 30 nước giàu nhất thế giới" này. Nói cho ngay, Mỹ đã không hoàn toàn vắng mặt ở hội nghị này, bằng cơ là đã cử đệ nhất phu nhân Laura Bush đến đọc một bài diễn văn về vai trò của giáo dục...! Cũng chẳng lạ gì lắm, vì lẽ giáo dục chính là một yếu tố không thể thiếu được của sự phát triển cơ mà! Mọi việc còn lại, đối đáp với chủ tịch hội nghị (Thủ tướng Bỉ Guy Verhofstadt) và 29 bộ trưởng thương mại các nước, do thứ trưởng thương mại Peter Frederick Allgeier và cố vấn kinh tế của Nhà trắng Glenn Hubbard (làm trưởng đoàn) lo liệu.

Nói cho ngay cũng có lý do để Mỹ "tránh né" hội nghị này: đạo luật nông trại mới nóng hổi của Mỹ (tăng trợ cấp nông nghiệp lên đến 70% trong vòng 10 năm tới) cùng quyết định tăng 30% thuế nhập khẩu thép và tăng 29% thuế nhập khẩu gỗ trước đó đã khiến cho Mỹ trở thành mục tiêu của các đả kích tại hội nghị này. Một trong những lập luận nổi lên tại hội nghị này là để quyết khẳng định rằng Mỹ nay đã có mình trong chủ nghĩa bảo hộ đơn phương. Từ đó dẫn đến một diễn biến thật mâu thuẫn với

tôn chỉ "hợp tác và phát triển kinh tế" của hội nghị này là việc các phái đoàn tham gia hội nghị đã lên tiếng bên lề hội nghị cảnh báo về một khả năng trả đũa Mỹ của EU (nếu Mỹ trợ cấp bù lỗ các doanh nghiệp của mình, EU cũng sẽ trợ cấp), Trung Quốc, Brazil... trong cuộc "chiến tranh" thép, khiến chủ tịch hội nghị, Thủ tướng Bỉ Guy Verhofstadt, phải lên tiếng can ngăn: "Thế giới sẽ phê phán rằng tất cả chỉ là một chiều, lợi nhuận thuộc về các nước giàu mà thôi. Các lợi ích riêng tư của chúng ta mang tính chất phá hoại. Chúng ta không thể gieo trồng hạt giống thù hận chống lại chúng ta". Một số nước đang phát triển có nền kinh tế khá lớn tham dự hội nghị này với tư cách quan sát viên như Ấn Độ, Argentina, Trung Quốc (Hong Kong)... đã bày tỏ sự thất vọng của mình trước những khẩu hiệu như "các ưu điểm của thị trường tự do", "tính bình đẳng trong tiếp cận thị trường", "vai trò của WTO như là một trọng tài không thiên vị", thậm chí có ý kiến đặt vấn đề "nếu các nước giàu cứ bảo hộ mậu dịch như thế thì đừng có đòi hỏi các nước nghèo phải đáp ứng yêu cầu "cai trị tốt", chống tham nhũng, giảm thâm thủng ngân sách mới được nhận viện trợ do lẽ nhận viện trợ xong, sản xuất đủ để xuất khẩu, lại không thể xuất khẩu được vì vướng các hàng rào do các nước giàu đặt ra". Những rào cản này, các nhà xuất khẩu của Việt Nam ắt hẳn đang điều đứng hơn ai hết.

Dẫu sao, hội nghị cũng đã đưa ra một thông cáo chung và một số dữ kiện về tình hình hợp tác phát triển thế giới năm ngoái: Tổng số viện trợ phát triển giảm 1,4% so với năm 2.000, để xuống chỉ còn là 51,4 tỷ USD - Lẽ ra, con số này còn thấp hơn nữa nếu như không có sự gia tăng ngân sách viện trợ của Mỹ (tăng 7% so với năm 2.000), khiến Mỹ qua mặt Nhật Bản trong vị trí nước viện trợ nhiều nhất, và của Anh, Pháp. Thế nhưng, nhìn kỹ các số liệu sẽ thấy số đi Mỹ "nổi lên" như thế là do tăng viện trợ cho Pakistan kể từ sau sự kiện ngày 11.9. Tăng viện trợ để đền đáp công lao làm tiền đồn chống Taliban và Al- qaida, từ đó ngăn chặn khủng bố vào Mỹ, âu cũng là một chủ trương giúp đỡ quý báu!

Một vài chi tiết nhỏ để hiểu biết thêm về Mỹ ■

Trung Quốc: Điều tiết lại mối quan hệ giữa chính quyền và doanh nghiệp sau khi gia nhập vào WTO

DƯƠNG HẢI YẾN

Chính phủ tỏ ra bất lực trong việc quản lý các doanh nghiệp nhà nước, nhưng đối với các thành phần kinh tế khác, chính phủ lại tổ chức can thiệp quá sâu. Sự thiếu hòa hợp trong quá trình điều tiết các mối quan hệ trên đã dẫn đến các đơn vị hoạt động kinh tế không thể phát triển một cách thuận lợi và nhanh chóng. Và giải quyết vấn đề này một trong những công việc mà chính phủ Trung Quốc cần thực hiện ngay sau khi gia nhập WTO.

Trung Quốc sau khi chính thức gia nhập WTO, căn cứ theo quy tắc chung của nền kinh tế thị trường, đã và đang tiến hành điều tiết lại phạm vi quản lý trong mối quan hệ giữa chính phủ và các đơn vị sản xuất kinh doanh. Hầu hết các đơn vị hoạt động kinh tế trong nước đều nhận định rằng, hiện tại số đi các doanh nghiệp còn gặp nhiều ràng buộc trong quá trình phát triển một phần không nhỏ là do mối quan hệ